

Kedves Versenyző! Válaszait olvashatóan írja le! Hiba esetén egyértelműen - egy áthúzással - javítson!	A versenyző neve:	
1. Írjon I-t az igaz, H-t a hamis állítás elé! a) ____ Kr.e. 44-ben Caesart a köztársasági hagyományok megsértése miatt megölték. b) ____ Kr.e. 43-ban Octavianus, Lepidus és Crassus létrehozta a 2. triumviratust. c) ____ Octavianus Alexandriában Kleopátrát jelölte ki uralkodónak. d) ____ Octavianus felvette az Augustus nevet, létrehozta a principatust, célja a korai köztársasági állam működésének helyreállítása volt. e) ____ Augustus Pannoniát azért akarta meghódítani, hogy birodalmának természetes határát a Tisza és a Körös alkossa. f) ____ Consulként a végrehajtó hatalom vezetője volt, censorként a híveit ültette a senatusba. g) ____ Hadrianus császár idején kezdték kiépíteni a limest. Falakat, őrtornyokat építetett Britanniában. h) ____ Caracalla 212-ben a Római Birodalom minden szabad polgárának megadta a római polgárjogot. i) ____ A kereszténység Theodosius császár idején vált államvallássá. j) ____ Az arabokat Martell Károly állította meg Vichyben 732-ben. k) ____ Könyves Kálmánt a Képes Krónikában fennmaradt leírás előnytelen külsejűnek (félszemű, sánta, hebegő, borzas) mutatja be, míg Rogerius a szent királyok közé sorolja. l) ____ A magyar rendek jogaik alapidokumentumának az Aranybullát tekintették, amit 1351-ben erősített meg az uralkodó, s ennek a betartására a király esküt tett.	a	b
	c	d
	e	f
	g	h
	i	j
	k	l
	.../12	
2. KAKUKKTOJÁS Húzza alá a sorba nem illő elemet! Indokolja röviden választását! a) Napi ötszöri ima, gyónás, a Ramadan havi böjt betartása Indoklás: _____ b) I. (Madarász) Henrik, Szvatopluk, I.(Nagy) Ottó Indoklás: _____ c) Martell Károly, Klodvig, Nagy Károly Indoklás: _____ d) kalifa, kende, gyula _____ Indoklás: _____	a2	b2
	c2	d2
	.../8	
3. Írja soronként a közös jellemzőt az adatok utáni vonalra! a) Nyék, Jenő, Keszi _____ b) Veszprém, Győr, Pécs _____ c) egésztelkes, telkes, zsellér _____ d) Ozorai Pipo, Tallóci Matkó, Stiborici (Stiborci) Stibor _____	a	b
	c	d
	.../4	

4. Írja a forrásrészlet, törvény szerzőjének nevét a megadott listából az idézet utáni vonalra!

Bonfini, Szulejmán, Plutarkhosz, Kálti Márk, Werbőczy István, Nagy Lajos, Augustus, Thuróczy János,
Könyves Kálmán

- a) „Caesar eleinte védekezett [...] amikor látta, hogy Brutus is belemártja kardját, fejére húzta tógáját és lerogyott a földre.” _____
- b) „Ha valaki négylábú állatot vagy ennek megfelelő dolgot, avagy húsz dénár értékű ruhát lop, mint tolvajt ítéljék el...” _____
- c) „... mind az országunk határai között lakó valódi nemesek, mind pedig azok, akik országunk határain belül fekvő hercegi tartományokban élnek, egy és ugyanazon szabadságot élvezzék.” _____
- d) „Elérkezett a félelmetes ostromhoz a beszercei gróf úr [Hunyadi], eme virtusra és vitézségre termett férfiú. Csekély számú zsoldosa volt csak a nagy ellenséggel szemben. Magyarországbeli keresztet viselő számos népek is verődtek össze Kapisztrán János fráter alatt, hogy harcoljanak Krisztus nevéért. [Hunyadi János] végül hajókat szedett össze, megrakta kereszties népségből való fegyveresekkel, leküldte a Duna folyón az ellenséges hajókkal szemben.” _____
- e) „Mátyás diadalmaskodott a császári székvároson [...] Bécsújhely előtt [...] hadgyakorlatot tartott. Ék alakba, körbe, három - vagy négyszögbe, vagy olló - és fűrészalakba fejlődtek. Senki se hagyta el a helyét. Derekasán gyakoroltak.” _____
- f) **Húzza alá azt a földrajzi nevet, ahol a d) pontban leírt csata zajlott!**
Drégely, Rigómező, Mohács, Nándorfehérvár, Buda, Galambóc

a	b
c	d
e	f
.../6	

5. Húzza alá azt az eseményt, amelyik előbb történt!

- a) Végleges szakadás a görög (keleti) és a római egyház között vagy Szent István megkoronázása
- b) I. István, Imre, Gellért szentté avatása vagy A Magna Charta kiadása
- c) Az Aranybulla kiadása Magyarországon vagy A tatárok bevették Kijevet, szétzúzták a kijevi orosz államot
- d) A német aranybulla kiadása vagy A pécsi egyetem alapítása
- e) Hunyadi Mátyás visszavette a töröktől Jajcát vagy Zsigmond és szövetségesei Lipanyánál győztek a husziták fölött.

a	b
c	d
e	
.../5	

6. Írja annak a történelmi személyiségnek a nevét a jellemzés előtti vonalra, akire a megállapítások jellemzőek!

- a) _____ Taksony fia, 972-ben lett fejedelem. Követeket küldött I. Ottóhoz Quedlinburgba.
- b) _____ Károly Róbert tárnokmestere. Kidolgozta az új pénzügyi, gazdasági reformot, aminek következtében értékálló pénzt is verethettek. Bolognában Bibliát készített, melyet róla neveztek el.
- c) _____ Az 1430-as években erdélyi püspök. A huszitizmus terjedése ellen Marchiai Jakabot hívta be egyházmegyéjébe. Ellenezte a jobbágyok szabad költözését. A tizedek terén támasztott igazságtalan követelése és kegyetlen behajtási módja 1437-ben Erdélyben és a Tiszántúlon parasztfelkelést robbantott ki.
- d) _____ Királyi jegyző, Hunyadi János titkára, váradi püspök, esztergomi érsek, bíboros. A Mátyás elleni összeesküvés vezetője.

a	b
c	d
.../4	

7. Válaszoljon a térképvázlat és ismeretei alapján az alábbi kérdésekre!

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	
.../11	

Károly Róbert / I. Károly melyik rendelkezése ösztönözte a földesúri birtokokon is a bányák megnyitását?

a) _____

Melyek voltak a legfontosabb ásványkincseink?

b) _____

Az ország mely területein található a legfontosabb bányák?

c) _____ d) _____

Honnan telepített be bányászokat?

e) _____

Nevezzen meg két helyszínt, ahol söt bányásztak!

f) _____

Melyik monopólium biztosította a király számára a legnagyobb hasznot?

g) _____

Hogyan hatott a térképen ábrázolt folyamat Magyarország településszerkezetére?

h) _____

Sorolja föl a Károly Róbert / I. Károly pénzreformja után használt pénznemeket!

i) _____ j) _____

Milyen haszna származott a királynak kereskedelmi forgalom növekedéséből?

k) _____

¹ A kép forrása: A Nemzeti Tankönyvkiadó által kiadott CD melléklet a 10. évfolyam történelemtankönyvéhez

8. Válassza ki a felsorolásból és írja az idézetek, meghatározások után az egyes szövegekhez kapcsolódó fogalmakat!

levantei kereskedelem, monopólium, legelőváltó gazdálkodás nomád életmód, kétnyomásos gazdálkodás, céh, Hanza kereskedelem, adósrabszolgaság, klasszikus rabszolgaság, manufaktúra

- a) „Párizsban senki nem lehet takács, csak ha ipart vásárol a királytól.”(XIII. századi szabályzat)_____
- b) „... a velenceiek semmiféle illetéket sem tartoznak fizetni, mikor eladnak, vesznek...” (Szerződés a jeruzsálemi király és a velenceiek között,1124)_____
- c) „Sátraik vannak, és együtt vonulnak a sarjadó fűvel és a zöld vegetációval.” (Ibn Ruszta és Gardízi)_____
- d) „Az itáliai Velence és Genova kikötője a legnagyobbak közé tartozott, de nagy jelentőséggel bírtak a [...] szövetség városai, amelyek az észak – európai kereskedelmet tartották kézben.” (Így éltek a középkori Európában. 26.p. <https://books.google.hu/books?isbn=9639446521>) (2017.01.02.)_____
- e) „Úgyszintén akarjuk és megengedjük, hogy az egyházak szabadon szállíthassák sójukat a maguk egyházához.” a beregi egyezményből) _____
- f) A termőföld felét bevetették, a másik felét ugaron hagyták. _____
- g) „ A szaktudással rendelkezők a városokban szolgáltak, életük viszonylag kedvező, a latifundiumokon dolgozók sorsa mostoha volt. A munkák idején agyonhajszolták őket, a téli pihenők idején pedig nem kaptak ételmet.” (<http://www.romaikor.hu>) (2017.01.02.)_____

a	b
c	d
e	f
g	..7

9. Nevezze meg a képen látható templom korstílusát!

a) Korstílus: _____

Soroljon föl két hasonló stílusú magyarországi templomot!

- b) _____
- c) _____

d-f) Húzza alá a korstílusra jellemző három szót! csúcsívek, mozgalmasság, ikerablakok, monumentalitás, keresztboltozat, bélétes kapuzat, timpanon, korinthoszi oszlopfelek

a	b
c	d
e	f
.../6	

² A kép forrása: A Nemzeti Tankönyvkiadó által kiadott CD melléklet a 10. évfolyam történelemtankönyvéhez

10. Nevezze meg, melyik híres vetélytársakról szólnak a leírások?

a-b) Az actiumi csata szembenálló felei. A vesztes öngyilkosságba menekült.

.....

c-d) Catalaunumnál 451-ben véres csatát vívott seregével a két hadvezér.

.....

e-f) Kijev elfoglalása után tört a Magyar Királyságra. Muhinál, 1241. április 11-én mért vereséget a magyar hadseregre. A magyar uralkodó előbb az osztrák földre, majd Dalmáciába menekült.

.....

a	b
c	d
e	f
.../6	

REJTVÉNY**11.A) Írja be soronként a meghatározásnak megfelelő megoldásokat!**

a) A 3 nemzet uniója itt születik meg (1437).

b) 1396-ban Luxemburgi Zsigmond itt veszít csatát I. Bajazid hadaival szemben.

c) Hadisten neve a római mitológiában.

d) Római tartomány.

e) III. Béla által az oklevelek kiadására létrehozott hivatal.

f) Radikális huszita irányzat.

g) 1241-ben a magyarok itt szenvedtek vereséget a tatároktól.

h) Újlatin nyelven beszélnek ezekben avárosokban (pl. Trau, Zára) I. László és Könyves Kálmán is támadta ezt a területet.

i) Timur Lenk 1402-ben itt arat győzelmet.

j) Nagy Lajos leánya, Lengyelország királynője.

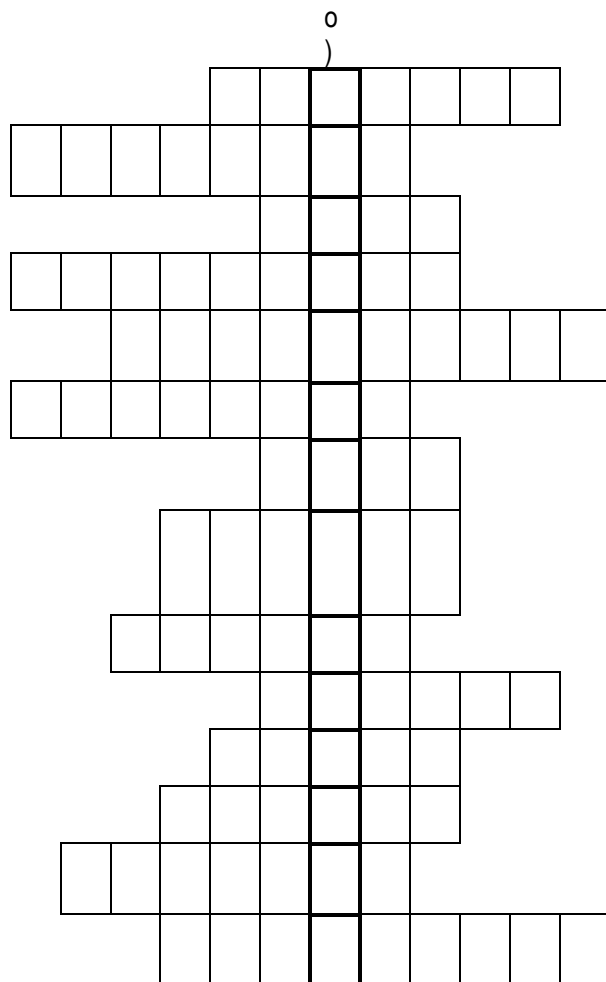
k) Római hadsereg szervezeti egysége.

l) Görög városállam

m) Korstílus. Egyik jellemzője a csúcsíves boltozatok alkalmazása.

n) Hunyadi János tisztsége az uralkodó kiskorúsága idején.

11.B) Magyarázza meg a függőleges oszlopban található történelmi fogalmat! (p-q)

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	l
m	n
o	p
q	
.../17	

12. Esszé: Mutassa be a források és ismeretei segítségével a római hétköznapokat és ünnepeket (a családi élet, a közösség ünnepei, öltözködés, lakáskörülmények)!

„...Az ünnepek egyrészt az egész közösséget érintő és összefogó állami ünnepek voltak. A magánélet egyes kiemelkedőbb, rituális jelleggel is bíró eseményeihez is fűződtek természetesen ünnepek – mint például a születés (nap)hoz, a férfi-tóga felöltéséhez, a halálhoz stb. Ezek elsődlegesen családi ünnepeknek tekinthetők. Nevük: *feriae privatae*... Az egész nép által megült állami ünnepek és a magánjellegű családi ünnepek között helyezkedtek el a különféle vallási szervezetek, társadalmi rétegek és csoportok saját ünnepei. Ilyenek voltak az egyes istenségek kultusza ápolásának céljaira alakult papi, valamint a szakmáknak tömörülő kézműves testületek védő istenségüknek szentelt ünnepei. Kettősséget mutat a tizenhatodik életévüket betöltő ifjak „nagykorúsításának”, férfi-tógába való öltöztetésének ünnepe, a március 17-én tartott *Liberalia* is. A családi körben elvégzett ünnepi áldozat után az ifjak Rómában a *Capitoliumi Jupiter templomában* mutattak be közös áldozatot...” Szlávik Gábor: Római ünnepek. In: <http://www.tankonyvtar.hu/historia-1992-10/historia-1992-10-romai> (2016.12.29.)

A római ház

<http://tortenelemppt.blogspot.hu/2012/08/romai-hetkoznapok-unnepek.html> (2017.01.03.)

vagy

A mellékelt források és ismeretei alapján mutassa be Magyarország XV. századi gazdaságát! Válaszában térjen ki a királyi bevételek alakulására is!

„Magyarország külföldről iparcikkeket és fűszereket hozott be, mezőgazdasági és bányatermékeket exportált. A hazai kézművesség fejlesztését szolgálta a Bártfának adott vászonfehérítési monopólium, ami felvirágoztatta a felvidéki város vászonszövését. A külkereskedelem élénkítését szolgáló 1405-ös intézkedéseken kívül fontos az 1412-ben Velence ellen elrendelt kereskedelmi blokád.” (Kubinyi András: A középkori Magyar Királyság. A vegyes házi királyok kora (1301-1526) = Magyarország története. (Főszerkesztő: Romsics Ignác) Akadémiai Kiadó, 2007.203.p)

„Mátyás nagyobb bevételekkel büszkélkedhetett, bár az évi egymillió forint csak legendának tekinthető. Eleinte szűkösen jutott mindenre. 1467-ben ezért reformot hajtott végre. Többen királyi engedélyre hivatkozva nem fizették a harmincadot, köztük olyan gazdag város polgárai, mint Kassa. Mátyás átkeresztelte a vámot, amit ezen túl koronavámnak hívtak. Ám az intézkedés nagyobb horderejű volt, mint egy keresztelő. Ugyanis ettől kezdve az áruk értékének az 5 %-át kellett fizetni... [Mátyás] a 70-es és a 80-as években évente 620-630 ezer aranyra számíthatott. Szerencsés esetben egy-egy esztendőben 900 ezer forinttal gazdálkodott. Az átlagos jövedelmek több mint 60 %-át a jobbagység teremtette elő.”(Draskóczy István: A tizenötödik század története, Pannonica, 2000, 166.p)
